

PRAVNE PRAZNINE

Izv. prof. dr. sc. Luka Burazin

Literatura:

R. Guastini, *Sintaksa prava* (2018), str. 367-382

PRAVNE PRAZNINE

Aljazeera Balkans

‘Pravna praznina’ za nasrtljivce

Ustavni savjet Francuske ukinuo je početkom maja paragrafe osnovnog Kaznenog zakona koji se odnose na seksualno napastvovanje i uznemiravanje, utvrdivši da su oni neprecizni i nejasni i da stoga omogućuju različita i pogrešna tumačenja tog krivičnog čina. Posljedica te odluke je "pravna praznina" u odnosu na taj delikt, koja će potrajati sve do donošenja novog zakona.

PRAVNE PRAZNINE

Ombudsman.hr

Pravna praznina vozačima može uzrokovati nepotrebne troškove

Problemi s vidom jedan su od razloga ograničenja trajanja valjanosti vozačke dozvole, zbog čega dio vozača mora periodično odlaziti na nadzorne liječničke preglede. Tada je, prema Pravilniku o zdravstvenim pregledima vozača i kandidata za vozače, obavezan pregled specijalista medicine rada/sporta ili izabranog doktora te specijalistički pregled, ovisno o uzroku ograničenja. Zbog problema s vidom na nadzorni pregled došao je i građanin koji se kasnije pritužio pučkoj pravobraniteljici jer ga je liječnica medicine rada uputila na cjelovitu obradu, što je platio više stotina kuna, a uključivala je i posjet psihologu. Razlog psihologijskog testiranja mu nije bio pojašnjen, zbog čega se osjećao i poniženo. Liječnica je pojasnila kako, s obzirom da nije imala mogućnost potvrditi navode pritužitelja o razlozima ograničenja dozvole, nije imala ni izbora nego uputiti ga na cjelovitu obradu. Takva liječnička praksa posljedica je nemogućnosti njihovog uvida u zdravstveni karton vozača i rezultate prethodnog pregleda, a za vozače može značiti i veći trošak.

PRAVNE PRAZNINE

Večernji list

Ministarstvo Zlatka Hasanbegovića o stanju na HRT-u

Vladin Ured za zakonodavstvo i Ministarstvo pravosuđa utvrdili su da pravnu situaciju na HRT-u, koja nastaje 1. listopada kada istječe produljeni mandat vršitelju dužnosti glavnog ravnatelja Siniši Kovačiću, nije moguće riješiti dok se ne konstituiraju novi saziv Hrvatskoga sabora, koji jedini ima ovlasti imenovanja vršitelja dužnosti glavnog ravnatelja HRT-a, priopćilo je Ministarstvo kulture. „Razmotrene su pravne mogućnosti i rješenja temeljem kojih bi se do konstituiranja novoga saziva Hrvatskog sabora osiguralo da HRT ima zakonskog zastupnika, čime bi se izbjegla pravna praznina u pogledu obavljanja važne dužnosti glavnog ravnatelja HRT-a. (...)”, priopćilo je u petak Ministarstvo kulture.

PRAVNE PRAZNINE

“Tako je načelo vladavine prava prihvaćeno i razrađeno od Ustavnog suda kao temeljni zbirni kriterij u pristupu ustavnoj interpretaciji. Sukladno tome ono je cilj koji u konkretnom slučaju ustavne interpretacije može pružiti uporište Ustavnom sudu da ocijeni neustavnom neku zakonsku odredbu zbog pravne praznine pri regulaciji dotičnog odnosa koja, primjerice, dovodi do nejednakosti odnosno diskriminira određenu skupinu.” (S. Sokol, *Ustavni sud Republike Hrvatske u zaštiti i promicanju vladavine prava*)

PRAVNE PRAZNINE

- vrste pravnih praznina
- 1) normativne praznine
- 2) tehničke praznine
- 3) vrijednosne praznine
- 4) (institucionalne praznine)

NORMATIVNE PRAZNINE

1) normativne praznine

PRIMJER

N1: Ako *državljanstvo*, onda porez na dohodak

N2: Ako ne *prebivalište*, onda ne porez na dohodak

N3: Ako *nezaposlenost*, onda ne porez na dohodak

➤ Ako zaposleni stranac s prebivalištem, onda ?

- pravno neuređena kombinacija činjeničnih stanja od kojih je svako pojedinačno pravno uređeno
- kombinacija je pravno "relevantna" (ne spada u "pravno prazan prostor")

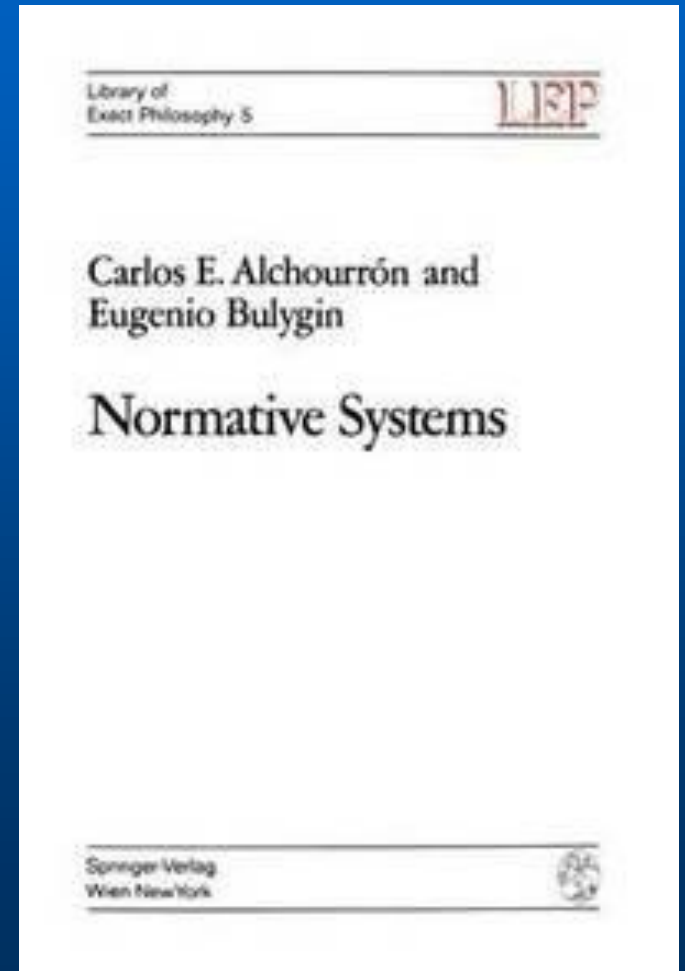
NORMATIVNE PRAZNINE

**Eugenio Bulygin
(1931-),
Rusija/Argentina**

**Carlos Alchourrón
(1931-1996),
Argentina**

NORMATIVNE PRAZNINE

- normativne praznine i tumačenje
- tumačenjem se praznina može proizvesti
 - praznina nastaje nakon izvršenog tumačenja
- tumačenjem se praznina može spriječiti (izbjeći)
 - pretumačenje!
 - npr. N1a: *Samo* ako državljanstvo, onda porez.
 - npr. N3a: *Samo* ako nezaposlen, onda ne porez.
- tumačenjem se praznina ne može popuniti
 - popunjavanje je *stvaranje* novog prava, a ne tumačenje prava
 - pravno konstruiranje!

TEHNIČKE PRAZNINE

2) tehničke praznine

PRIMJERI

- propisano periodičko sazivanje nadzornog odbora, ali nije određeno tko ga je ovlašten sazvati
 - ustanovljen parlament, ali nije propisan izborni sustav
 - zapovjedna norma bez sankcije
 - ustavom zajamčeno socijalno pravo bez provedbenog zakona
- odsustvo norme čije je postojanje nužni uvjet djelovnosti (i/ili društvene učinkovitosti) neke druge norme

VRIJEDNOSNE PRAZNINE

3) vrijednosne praznine

PRIMJER 1

- N1 uređuje socijalno osiguranje za "radnike"
 - tumač: takvo uređenje je nepravedno za radnike s ugovorom o radu na određeno vrijeme
 - pretumačenje O1 = primjena samo na radnike s ugovorom o radu na neodređeno vrijeme
-
- č.s. je uređeno normom, ali se to uređenje tumaču čini nezadovoljavajućim prema njegovu osjećaju pravednosti (egzogeni razlog)
 - postoji norma, ali ne "pravedna" norma

VRIJEDNOSNE PRAZNINE

PRIMJER 2

- NZ1 = porezne olakšice za "trgovačka društva"
- velika i mala trgovačka društva "bitno" različita
- ustavno načelo jednakosti
- nedostaje razlikovna norma

PRIMJER 3

- NZ1 = uređenje č.s. "gradski prijevoz"
 - izvangradski prijevoz?
 - ustavno načelo jednakosti
 - nedostaje ujednačujuća norma
- č.s. je uređeno normom, ali nije u skladu s materijalno ili vrijednosno višom normom (endogeni razlog)

PRAVO KAO KONAČAN SKUP NORMI

- pravo ne uređuje svako moguće ljudsko ponašanje
 - pravo je "konačan", ograničen skup normi
 - a) skup deontički kvalificiranih ponašanja i b) skup deontički nekvalificiranih ponašanja
- intuitivno, svako pravno neuređeno č.s. predstavlja "prazninu"
 - normativna praznina?
 - vrsta vrijednosne praznine?
 - nepostojanje norme koja bi prema tumačevu sudu trebala uređivati č.s. koje nije uređeno

DOGMA O POTPUNOSTI

- dogma o potpunosti i pravna država
- praksa: propisane tehnike za popunjavanje + praksa popunjavanja praznina
- teorija: dogma o potpunosti = svaki pravni poredak je *nužno* potpun skup pravnih normi
 - ne postoji pr. pitanje na koje pravni poredak ne pruža odgovor
 - pravni poredak nužno ne sadrži praznine
- pravna država → n. zakonitosti pravosuđenja
 - sudac svaku odluku mora utemeljiti na postojećoj normi

DOGMA O POTPUNOSTI

- da je pravo nepotpuno, postojali bi sporovi koje ne bi bilo moguće riješiti na temelju postojećih normi!
- sudac bi imao dvije mogućnosti:
 - a) uskrata pravosuđa
 - no u pravilu: zabrana uskrate pravosuđa!
 - b) stvaranje nove norme
 - no: načelo diobe vlasti!
 - no: pravna sigurnost (predvidljivost sudskih odluka)!
 - no: načelo zabrane unatragdjelovanja zakona!
- dakle: ideja pravne države nije u skladu s priznavanjem postojanja pr. praznina?

OPĆA ISKLJUČUJUĆA NORMA

- opća isključujuća norma
- argument u prilog dogmi o nužnoj potpunosti
 - svi pravni sustavi nužno (barem implicitno) sadrže zatvarajuću normu
 - načelo slobode (opća isključujuća norma)
 - svako moguće ponašanje je pravno kvalificirano
 - kritika:
 - OIN je kontingentna (neki liberalni poredci)
 - OIN ponekad vrijedi samo za određeno područje prava (npr. kazneno pr.)
 - OIN ne vrijedi u području javnog prava (n. zakonitosti)
- dakle: moguća su pr. nekvalificirana ponašanja

HVALA NA POZORNOSTI!

K R A J